

- Observator Cultural - <https://www.observatorcultural.ro> -

Fragmentum, la Palatele Brâncovenesti

Posted By *Observator Cultural* On aprilie 22, 2021 @ 9:17 am In | [No Comments](#)

[1] *Fragmentum*

Artiste: Cristina Irian & Roxana Donaldson

Curatori: Denisa Rad & Roxana Dragne

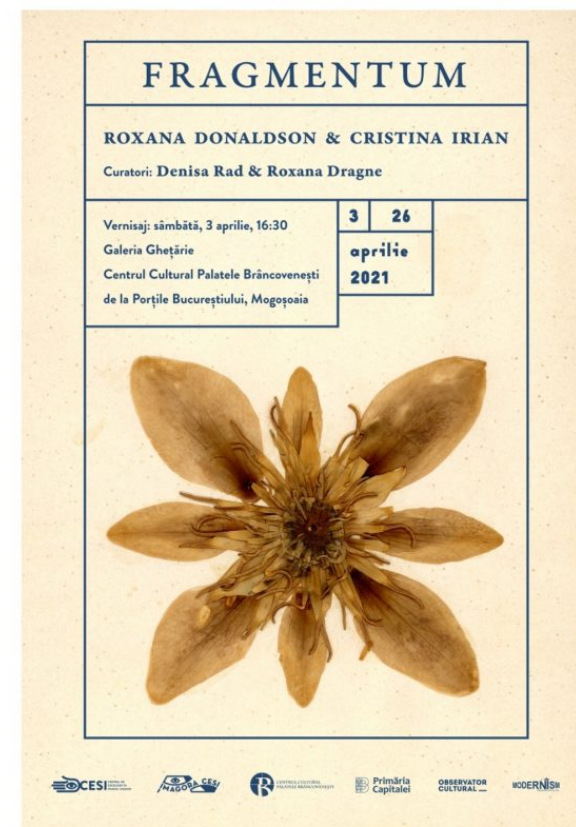
Expoziția *Fragmentum* este un proiect de cercetare artistică, la inițiativa artistelor Cristina Irian și Roxana Donaldson, al Centrului de studii de masterat din cadrul Școlii Doctorale „Spațiu, Imagine, Text, Teritoriu”/Centrul de Excelență în Studiul Imaginii (CESI), Universitatea din București.

Coordonator proiect: Ana Negoită, lector-asociat CESI, curator de artă contemporană

Panotare: Ariadna Pecingină și Octavia Anghel; fotografii: Bogdan Oprea; montaj video: Cristina Bodnărescu; grafică publicitară: George Anghelescu.

Expoziție multimedială și interactivă

3 aprilie – 15 mai 2021

Declanșarea unei crize globale și izolarea subită au dus la reevaluarea legăturii dintre individ și comunitate și, mai ales, a relației acestuia cu procesul de locuire. Procesul locuirii vizează însă și procedeele de rememorare și de restituire narativă, iar dialogul dintre interior și exterior relevă, în fapt, micro-istoriile pe care le regăsim în pasajele urbane, în straturile zidurilor și ale grădinilor tranzitate.

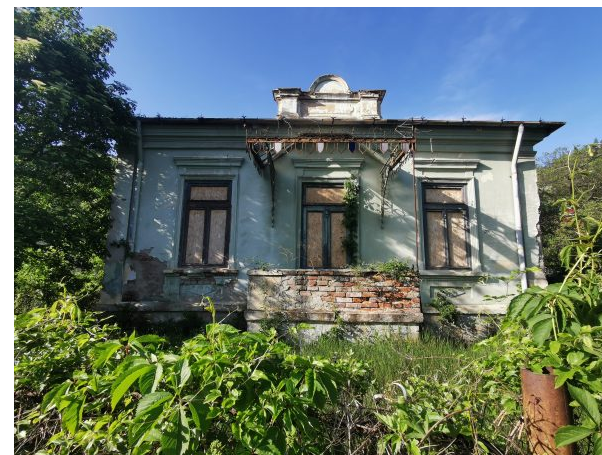
Expoziția Fragmentum de la Palatele Brâncovenesti redă un timp fragmentat, o narațiune a spațiilor compromise, degradate și adesea uitate. Artiste vizuale Cristina Irian și Roxana Donaldson explorează ceea ce derivă din nelocuit și supraviețuit.

Dimensiunea spațio-temporală este redresată și recuperată ca un tot substanțial: fragmentul de zid – parte din structura unei case a secolului trecut – și ierbarul ce datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea devin în acest context artefacte ale unor istorii private. În consecință, obiectele – fragmentul de zid și ierbarul – sînt reinstrumentate vizual în două instalații realizate după cerințele unui ochi detectivistic și participativ la reconstituirea narațiunii. Cele patru case, cîndva sau/și azi locuite, sînt prezentate video ca într-o buclă temporală, în care se succed imagini de grădini și plante, toate devenind o (posibilă) extensie a monografiei locale și a procesului de locuire – marcat de zgomote, procese naturale de degradare, timp. (Denisa RAD și Roxana DRAGNE)

În rîndurile ce urmează, toți cei care au contribuit la expoziția de la Palatele Brâncovenesti își prezintă demersul artistic.

[2]Cvartet de case. Mici istorii urbane

Expoziția *Fragmentum* a fost structurată în logica unei metanarațiuni vizuale, care are ca element central un *artefact* cu valențe antropologice și arheologice: o bucată reală, banală, a unui zid interior dintr-o casă din Arefu, județul Argeș, casa familiei compozitorului George Stephănescu (obiectul face parte din colecția familiei Cesianu-Racoviță, deținător: Alexandru Ștefan Mihăilescu, București). Linia narativă a fost augmentată de poveștile a încă trei case, nelocuite, uitate, din același oraș, peste care carantina de la începutul anului 2020 a așezat o liniște aparte. Casele și grădinile lor exterioare devin personaje, dau naștere unei povești, au capacitatea de a reda tema nodală transpusă în această instalație multimedia propusă de cele două artiste care expun: Cristina Irian și Roxana Donaldson.

Montarea acestei structuri vizuale în spațiul vechii *ghețării* a palatului brâncovenesc de la Mogoșoaia, un spațiu cu un caracter caustral, sumbru, difuz, subteran, transpune aici, în atmosfera generală a expoziției, un aer necunoscut, dintr-un spațiu îndepărtat, creînd, prin soluțiile curatoriale alese, un tip de scenografie *site specific*.

Linia de citire a expoziției urmărește firul narativ principal: zidul, ca relicvă a unei lumi uitate, o lume care nu a mai supraviețuit și din care astăzi avem aici doar cîteva rămășițe urbane: o bucată de tapet, o pagină incompletă a unui ziar din acele vremuri (care ar

fi avut rolul de a proteja o porțiune de perete decojit), câteva role de cauciuc folosite la înfrumusețarea interioarelor, un ierbar – alt tip de relicvar, ce prezervă frunze și flori din grădinile exterioare. Toate aceste artefacte, care generează o arheologie simbolică a locului, din care aceste obiecte au fost extrase, sînt expuse fie frust, fie inserate în meta-obiecte ce primesc o altă rezonanță narativă.

O astfel de soluție curatorială, care inserează în spațiile interstițiale noi structuri semantice, generînd nișe de conținut vizual, are rolul de a declanșa la privitor un mecanism mnemonic de imersiune în lumea din care vin obiectele. Iar această întoarcere în trecut, la matricea obiectului, la punctul zero al poveștii, nu face altceva decît să stabilizeze o perspectivă din ce în ce mai clară, mai atentă la obiect, care astfel se descărnează de poveste, devenind un *corp* artistic. Tocmai prin acest procedeu și la sfîrșitul acestui proces de vizualizare (observare) și înțelegere (asimilare), artefactele casnice cu valențe arheologice pot deveni obiecte artistice; ele se descarcă de istoria lor personală pentru a se încarcă cu o funcție artistică.

[3]Exponatele pot fi subscrise unor serii vizuale, în funcție de structura lor compozițională și estetică. Mai exact, ne întîlnim cu *structuri de tipul ready-made*: role, ziare, ierbarul; *structuri de tip butaforic*, în care valențele scenografice au fost înlocuite de un design specific de *mockup* (replică), în care accentul cade pe prezentarea unei anumite manualități (capacitatea de a meșteșugi un obiect): cele patru *ziduri* suspendate, obiecte astfel gîndite tocmai pentru a oferi vizitatorului o experiență interactivă; *structurile documentare*: proiecția filmului despre cvartetul de case; *structurile plastice supradimensionate*: *rotulus* gargantuesc de laviuri și desene colorate (de fapt, detalii din elementele decorative parietale) și care, prin schimbarea paradigmei dimensionale, prezintă un obiect-instalație, în care detaliul miniatural este dus la extrem prin supradimensionare – un *zoom* la nivel microscopic, ce permite ochiului să privească în lumea fractalilor decorativi, imperceptibili în stare naturală. Toate aceste structuri vizuale conțin un strat extrem de poetic, care nu provine din racordarea la conținutul arheologic al obiectelor, ci mai degrabă este potențat de prezența unei intimități atipice pentru procedeele de *ex-punere*, senzație augmentată de caracteristicile spațiului.

Expoziția urmărește mecanismele specifice ale unui proces de racordare estetică între tipologiile decorative ale epocii în care casele au fost locuite, concepte vizuale ce țin mai mult de gust, de formarea unui model urban, privat, de decorare, de asamblare a spațiului interior în acord cu un stil comun general acceptat și cu caracteristicile cerute de un demers precis, de punere în scenă, de instalare într-un spațiu dedicat, a unei convenții vizuale denumite *expoziție*, capabile să nareze un anumit scenariu, denumit *concept curatorial*.

Traectoria de vizitare definește un traseu semantic prestabilit, urmărind logica de construcție a narațiunii generale, dezvoltând gradual elementele-cheie. Totodată, la nivel curatorial, a fost gândit un anumit tip de imersiune în expoziție, de vizitare sinestezică, o experiență care debutează încă de la intrare, inducând privitorul într-o stare atemporală. Coborîrea treptelor spre poarta mare, dublă, cu profil de arc în plin cintru, din lemn masiv și încărcat de istoria celor trei secole ale sale, îl ajută pe vizitator să se scufunde într-un trecut care pare, în același timp, familiar și necunoscut. Spațiul interior boltit, cu o planimetrie disfuncțională raportată la termenii deja clasici ai unui *white cube*, profilele de cărămidă mîncată de timp, lumina filtrată care inundă interiorul subteran prin cîteva ferestre mici, nu fac altceva decît să sintetizeze povestea, care face astfel osmoză cu spațiul, hrănindu-se reciproc.

Combinarea mai multor soluții de panotare conferă expoziției o alcătuire paradoxală: de la clasică vitrină – ce conține un artefact, pentru a-l proteja, dar și pentru a-l pune în valoare – la obiectele interactive, ale căror mesaje stratificate vizitatorul este invitat să le descopere nemediat, prin manevrarea unor paletare secvențializate, pînă la obiecte supradimensionate, ce necesită un spațiu-tampon de acomodare pentru a fi privite, dar care, prin minuția desenului, cer a fi privite asemenea unui fragment prețios, fragil și miniatural.

Acest *neobișnuit* este, de fapt, cel care imprimă traseului de vizitare un anumit *ritm ceremonios*. *Fragmentum* este o expoziție în care tendința naturală este aceea de *a merge în șoaptă căutînd cu privirea obiectele indicate de lumină*.

Ana NEGOIȚĂ, curator

[4] *Fragmentum camerata*

Fragmentul, nu detaliul, ne reprezintă viața în pandemie. *Detaliu* însemna, în latină și în franceza renașcentistă, „a tăia din”; așadar, o acțiune deliberată, în care partea și întregul sînt concomitente. *Fragment*, în schimb, vine din latinescul *frangere*, a rupe; ceea ce chiar ni s-a întîmplat nouă tuturor în pandemie. Rupți dintr-odată unii de alții, fiecare din întregul comunitar, din corpul ei, din spațiul public. Așa cum fragmentul a ținut de un întreg care nu îl (mai) definește prin prezența sa, la fel noi, astăzi, resimțim condiția de umanitate fragmentată; realizăm că am aparținut unei comunități acum absente, pe care nu o vom mai regăsi, dacă și cînd, la fel. Azi ea e fragilizată, cu numeroase părți destrămate pentru totdeauna – vieți, relații, profesii, bunuri, valori; dintr-odată, și nu natural, în firea lucrurilor. Pandemia nu ne-a decupat din tot, precum un Meșter priceput și răbdător, ci ne-a frînt.

Dacă pentru înțelegerea *detaliului*, privitorul depune o muncă de *re-constituire*, pentru *fragment* el face un demers de *re-construcție* în raport cu sistemul de apartenență al obiectului (Omar Calabrese, „Dettaglio e frammento”, în *L'età neobarocca*, Editori Laterza, Roma-Bari, 1992, pp. 73-96). Detaliul explică sistemul, în timp ce fragmentul este explicat de sistem; pentru că primul este întotdeauna în interior, iar cel de-al doilea, poate pentru totdeauna, în afară. Precum discursul *despre* sau *care vine prin* fragment către noi nu definește întotdeauna subiectul care enunță, nici spațiul de apartenență, nici timpul obiectului singular, nici discursul meu despre lumea de dinainte de izolarea de azi nu mai are o referință concretă, pentru că s-a pierdut de ea; nimic în afara lui pare că nu-l mai definește azi. Și atunci, ce sens să-i dau, ce valoare, ce funcție? Ce rol în cunoaștere joacă el, dacă eu însămi, fragment al umanității și totodată loc al enunțării, sînt ruptă acum de corpul comunității mele?

[5] Profesor fiind, le vorbesc noilor mei studenți precum altor fragmente, prezente ca imagini mișcătoare pe ecranul laptopului. Cu toată forța și cu toată umanitatea noastră individuală, ne-am împrietenit, am clădit proiecte și programe de cercetare, avem un dialog intelectual mai bogat ca niciodată. Pentru că el, acest discurs, de care ne agățăm cu toată puterea, ne ajută să *ne reconstruim-împreună*. Să (re)devenim corp comun, însă unul nou, prins și totodată desprins de cel vechi, precum o plantă tânără, care crește din rădăcinile și doar parțial din trunchiul celei vechi. Niciodată din nou cea veche, definitiv un nou întreg.

Astfel, precum o *Camerata* florentină, s-a constituit online, prin dialogul creativ dintre imaginile mișcătoare de pe ecranul laptopului meu, micro-comunitatea care a realizat expoziția multimedială și interactivă *Fragmentum*, găzduită în această primăvară la Sala Ghețarie de Palatele Brâncovenești Mogoșoaia. Scriu *Camerata* florentină, folosindu-mă de *Dicționarul de termeni muzicali* (Academia Română, Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, Editura Enciclopedică, București, 2010), în care apare definiția: „Camerata florentină (it. *camerata*, „reuniune culturală”), grupare intelectuală, umanistă de la sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea, a cărei activitate, muzical-teoretică și creatoare, desfășurată în Florența, a avut drept consecință afirmarea monodiei *acompaniate* și a elementelor constitutive fundamentale ale melodramei italiene”.

Noi toți, prinși în plasa pandemiei, ne-am adunat virtual în jurul unui fragment de zid dintr-o veche casă argeșană. Cristina Irian, fotografă cu hipersensibilitate pentru detalii, fin și tandru ironică în lucrările sale cotidiene (v. pagina sa de Facebook), cu știința arhivării vizuale și a dezarhivării artistice a unui obiect vechi, a pus la cale împreună cu Roxana Donaldson, artist plastic rafinat și filolog pasionat de documentare și studiu, o cercetare dedicată chiar fragmentului. Unui fragment material, rămas rupt de sistemul său de referință, un supraviețuitor: o mică bucată de zid, cu câteva folii de tapet de hîrtie cu motive florale. Nimic mai lipsit de valoare, s-ar spune. Un biet zid mut și decojit, provenit din casa unui muzician de demult.

De aici plecînd, proiectul a devenit o partitură, cu mai mulți participanți în orchestra constituită mai întîi online și reunită apoi, cu măștile și mănușile medicale aferente, în condiții de carantină, *in situ* la Mogoșoaia. Artistele au creat lucrări pentru a-i da fragmentului un nou sistem de referință și a-l transforma dintr-un rest fără viață într-un obiect cultural, care azi ne vorbește și ne privește din interiorul expoziției de la Palatul domnesc.

Urișul rulou pastel (15 mp), amintind de secvențialitatea panelurilor decorative renascentiste, creat de Roxana Donaldson, precum și panourile suspendate, interactivi pereți-albume de fotografii, realizate de Cristina Irian, sînt dispuse sub bolțile Ghețariei în dialog cu arhitectura din cărămidă roșie. Multimedialitatea este și explicită – un montaj video proiectat direct pe cărămidă, ceea ce asigură relief fiecărei case și vibrație fiecărei flori de ierbar redată în fotomontaj –, și implicită – panourile-ziduri conțin inserturi secvențiale, pe care se succed fragmente de fotografii vechi: ochi care te privesc din zid, din timp – ochii caselor și ai stăpînilor lor, ochii care au privit tapetul floral de altădată sau lumea locuințelor –, flori în cianotipii. Secvențialitatea, privirea, decorația florală, florile din ierbar, florile de pe tapet, peretele decorat, peretele ca suport de straturi materiale și imateriale, peretele-arhivă – iată notele armonice ale expoziției, care leagă și înnoadă lucrările.

[6]Zidurile Palatului sînt cetățuia acestei noi lumi a fragmentului de casă veche. El poate rămîne un reper fix pentru alte și alte lucrări, care, tot acolo, i-ar completa continuu viitorul, compensatoriu față de casa pierdută, din care (doar?) el a supraviețuit. Ghețaria devine un *utopos*; este pentru *Fragmentum* un loc paradoxal, ancorat și dezancorat totodată din istorie, loc protector pentru noua viață a zidului fărîmicios.

Obiectul-zid, obiect cultural azi, obiect artistic în expoziție, devine astfel contemporan cu noi. În dialogul cu lucrările actuale, cu textele care îl însoțesc (inclusiv aici), chiar și cu tăcerea apăsătoare de la Palatul și el în carantină. E contemporan cu noi, acum, online, zi de zi, prin textele și imaginile postate pe contul de Facebook și de Instagram de către curatoarele Denisa Rad și Roxana Dragne, care ni-l aduc acasă, în arhipelagul nostru virtual. Va fi contemporan cu vizitatorii săi, atunci cînd ușile grele de lemn ale Ghețariei se vor redeschide, iar noi vom constitui în jurul lui *comunitatea* care îl primește în lumea de azi și de mîine.

Spre diferență de detaliu, dependent de un sistem care îl conține și îl semnifică, fragmentul, obiect orfan, e liber să migreze continuu, să se insereze sau să provoace noi lumi de sensuri, noi sisteme de obiecte. Nu ele însă îl integrează pe el, estetic și ironic-nostalgic, într-un design actual și funcțional (așa cum Jean Baudrillard nota cîndva în *Sistemul obiectelor*, în cheia unei noi filozofii la acea vreme, 1968, a obiectului material), ci el, aici, e inspiratorul, iar celelalte obiecte, creații noi în jurul său, îl însoțesc și se

armonizează cu el. Nu mai e punctul de fugă, ci referința. De pe pragul lumii de azi, cu o nouă sensibilitate, obiectele se și *ne* privesc, *își* și *ne* vorbesc.

Nu ne rămîne altceva decît ca noi, fragmente ale umanității contemporane cu ele, să învățăm din lecția supraviețuirii lor, a regăsirii, a reconstrucției sensului și să privim cu încredere către lumea ce va să vină, căutînd să răspundem, la rîndul nostru, la întrebarea din nou actualului Barthes: *comment vivre ensemble?* Și, mai ales, *cum ne vom reconstrui-împreună?* *Fragmentum camerata* e răspunsul nostru, azi.

Laura MESINA, profesor CESI

[7]Zidul-Pergament

Instalație, tehnică mixtă pe hîrtie (acrilic, tuș, liner, creion, colaj), 10m x 1,5m

Imaginați-vă o coborîre în adîncul propriei minți, exact așa cum ați coborî în pivnița propriei case, într-un soi de *anabasis* interior, în care expediția trece printre bucăți de imagini și de cuvinte, fragmente reziduale, degradate, întreșute, întrepătrunse, imperfecte, parțiale...

Aceasta este expoziția *Fragmentum*, un experiment artistic, în care instalația mea, *Zidul-Pergament*, reconstituie pe hîrtie pictată recurența vizuală a îndelungatei și complicatei

relații om-plantă. Sînt fragmente de vegetație, suprapuse și așezate în straturi, reinterpretînd fiecare planșa botanică, cianotipia, zugrăveala degradată, ierbarul, într-o cartografiere fantezistă a interacțiunilor urbane dintre om și vegetal și care, împreună, alcătuiesc un pergament, o cronică, o „însemnare” ce traversează timpul, un zid simbolic. Provocarea a fost să transform hîrtia într-o prezență puternică și să folosesc stilul decorativ pentru a vorbi despre locuire și specii; adică să întorc pe dos niște prejudecăți, să rup clișeul.

[8]*Zidul-Pergament* conține și text scris, parțial obliterat, trimeri către diferite paliere de timp – timpul construcției caselor, al realizării instalației, timpul expoziției –, un continuum circular, în care unele cuvinte și detalii au fost ascunse de un strat fin de vopsea și se văd deloc sau parțial, chiar dacă sînt prezente acolo, zidite în chiar textura lucrării, amestecate cu plantele anonimizate de opacitatea culorii. Instalația a devenit astfel un obiect de artă, care materializează ideea de interdisciplinaritate, de artă vizuală, în care semnele scrise și pictate își revelă ambivalența.

Dimensiunile ruloului de hîrtie (10m x 1,5m) fac imposibilă expunerea lui completă și liniară, astfel că, mereu, doar un fragment rămîne accesibil vederii, ca o metaforă pentru imposibilitatea de a recupera și cunoaște întregul. Un cuvînt scrijelit pe un zid, o notare fugitivă de jurnal, un zugrav care nu a mai terminat niciodată decorațiunea de mult începută sau o floare presată. Urme ale trecutului, fragmente care au supraviețuit.

Roxana DONALDSON, artist vizual

Zidurile cu două fețe

Zidurile cu două fețe. Instalație compusă din 4 panouri duble (100 x 50 cm) butaforie de zid exterior/interior pictate, inserturi fixe și mobile de imagine/text. Materiale: materiale de construcții; role pentru decorațiuni, anii 1960-1980, fragmente din ziarul Bursa/1993 (original); fragment de hartă Piatra Neamț/anii 1930 (reproducere); cianotipii casă/plante (original); imagini pe material transparent, inserturi mobile cu portrete de epocă (fotografii din cimitirul istoric), imagini de plante din grădini, text din cercetarea de teren.

Instalația *Ziduri cu două fețe* reconstituie subiectiv fragmente din viața unor case de oameni și grădini cu flori, pe care le-am cunoscut, unele din exterior, altele pe interior. Împreună, ele sînt „patru plus unu”. Patru numere: 10, 11, 20, 23. Patru case de început de secol XX din Piatra-Neamț, astăzi nelocuite, cu plante urcate pe ziduri. „Plus unu” este un rest de tencuială compus din fragmente de ziar și tapet cu flori din carton colorat în albastru; o urmă din peretele unei case construite în 1873 la Arefu.

Pereții caselor au două fețe: una și alta. Una este cea pe care o vede trecătorul, din afară, iar alta este cea din interior, pe care o văd oamenii din ea. Instalația te invită să explorezi și una, și alta. Intri, astfel, în viața a patru case de la nivelul străzii, citești pe ele fragmente din vegetația verde a grădinilor, împreună cu frînturi de poveste despre oamenii care le-au locuit, pentru a păși apoi, de cealaltă parte, direct în case și a te întîlni cu trecutul mereu albastru din ele. Aici vei da cu ochii de ochii oamenilor, locuitori ai unui alt timp, cel interbelic. Fragmentul de tapet floral și de ziar este încorporat organic *în* și *pe* tencuiala instalațiilor – ziduri sub forma unui laitmotiv compus din urme de ziar cu anunțuri de vînzare-cumpărare de locuințe și urme de frunze și flori, asemenea celor folosite la decorarea pereților în secolul trecut. Instalațiile sînt patru, pentru că patru au fost casele pe lîngă care am trecut, dar tot patru sunt părțile unei simfonii, precum cea compusă de proprietarul fragmentului de zid de la Arefu.

Cristina IRIAN, artist vizual

[9]Povestiri și texte despre case

Lîngă Băeșu locuiește încă o venerabilă doamnă, cu o grădină splendidă de trandafiri. Intrăm în vorbă peste gard, mă întreabă ce caut pe lîngă casele vechi. Îi spun despre „casele mele”, la care mă opresc din cînd în cînd în pandemie și la necunoscutul din ele. Își aduce aminte doar despre dl Lubieniecki, îl cunoștea, era profesor de științele naturii. Era proprietarul casei 23 de pe strada Calistrat Hogaș. „Dar asta a fost acum mult timp în urmă.” Orașul era altfel, se destăinuie stăpîna trandafirilor, se mergea mult pe jos, se mai vedea om cu om, dar era greu.

Continui drumul în linie dreaptă și ajung la parcul zoo.

Parcul Zoo. Astăzi, 2021, probabil în curs de desființare. Parcul public a fost construit în 1904, în vremea primarului Nicu Albu. Brazilii și pinii i-a adus de la Sinaia, în cinstea lui Carol I.

Mă uit în sus la copacii din parc. Mă gîndesc că au migrat de la Sinaia.

Pe gardul parcului este afișat un panou mare al primăriei cu casele de patrimoniu de pe străzile din orașul vechi. Văd casa de la numărul 20 indicată ca fiind de patrimoniu.

Urc un pic pe o străduța de lîngă parc și salut casa pictorului Aurel Băeșu, cu liliac la poartă. Îmi indicase locul cu pricina chiar domnul întîlnit la casa cu numărul 20.

Casa de la numărul 20, strada Ștefan cel Mare. E una dintre casele la care mă opresc mereu și mă uit. Intrarea a rămas cu cîțiva dinți albaștri și galbeni de sticlă.

„Vă uitați la ea, nu-i așa?”, se oprește în dreptul meu și al casei un domn în vîrstă, locuitor din zonă.

„Eram copil, am văzut cînd au scos mobila lor frumoasă de lemn, chiar aici în curte și au făcut-o arșice pentru foc. Erau doctori evrei proprietari. Asta a fost demult. Apoi s-au certat mulți pe casă.”

M-am întors în iarnă.

Din curte apare un om, care se recomandă ca fiind paznicul locului. Îl întreb ce știe de casă. Acum e cumpărată de noii proprietari, „dar a fost mai întîi a cuiva cu nume stîlcit, nu l-am putut ține minte, e de patrimoniu acum, o păzesc noaptea. Acum sînt multe case de cumpărat, au murit mai toțiăștia vechi”.

Sîntem în prima pandemie, oamenii se mișcă tiptil pe stradă.

„Ce e aici?“, întreabă un copil.

„Cred că e o casă memorială, un monument, ceva vechi“, răspunde o femeie.

Se vede sinagoga de lemn, cea veche, de la 1766 (Baal Shem Tov în traducere „Stăpînul numelui bun“ – *n.m.*), iar lîngă ea, sinagoga albă cu ferestre albastre a ultimilor evrei din oraș. În curte se găsește un cireș sau vișin, chiar lîngă vechea poartă năpădită de verdeață, iar pe lîngă gardul din spate, mult soc. Un copac se sprijină bine de peretele sinagogii alb-albastre. În curte trăiește o pisică.

Merg mai departe.

Cristina IRIAN, artist vizual

Article printed from Observator Cultural: <https://www.observatorcultural.ro>

URL to article: <https://www.observatorcultural.ro/articol/fragmentum-la-palatele-brancovenesti/>

URLs in this post:

- [1] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/Afis-Expo-FRAGMENTUM.jpg>
- [2] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/casa3.jpg>
- [3] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/ierbar-2.jpg>
- [4] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/Expo-7.jpg>
- [5] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/Expo-4.jpg>
- [6] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/Expo-8.jpg>
- [7] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/Expo-5.jpg>
- [8] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/Zidul-Pergament.jpg>
- [9] Image: <http://www.observatorcultural.ro/wp-content/uploads/2021/04/ierbar-1.jpg>

Copyright © 2015 Observator Cultural. All rights reserved.